
РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ В. І. ЛЯШЕНКА, О. Г. КОШЕЛЄВОЇ, Г. Ф. ТОЛМАЧОВОЇ
«МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ»
(Донецьк : ООО «Юго-Восток ЛТД», 2008. — 495 с.)

У ході економічної реформи в Україні особливо важливим стає пошук резервів підвищення ефективності використання механізмів регулювання розвитку підприємництва взагалі, та малого підприємництва зокрема. Цей пошук найбільш прийнятних для України методів регулювання в першу чергу призводить до необхідності більш детального розгляду теоретичних та практичних засад діяльності малого підприємництва.

Серед різноманітних чинників розвитку даного сектору економіки найбільш значущими вважаються вмiла реалізація підприємницького потенціалу громадян країни, ефективне використання в економічному механізмі самостійної господарської ініціативи людини, визнання підприємництва незамінною силою економічної динаміки, конкурентноздатності і суспільного процвітання, застосування франчайзингових механізмів, а також інших елементів механізмів регулювання розвитку. Виходячи з цього монографія що рецензується є дійсно актуальною.

Для активізації зусиль у цьому напрямку і більш повного розуміння всього комплексу наявних проблем насамперед слід зупинитися на теоретичному аспекті проблем підприємництва. Незважаючи на велику кількість робіт із даної теми, дотепер у вітчизняній економічній літературі однозначного визначення поняття суб'єктів малого підприємництва ще не склалися. Існуючі на цей час концепції характеризують підприємництво за трьома напрямками: доступність різноманітних видів ресурсів і можливість ними розпоряджатися з метою одержання прибутку при постійній наявності чинника ризику і непевності кінцевого результату діяльності; ефективне управління та організація виробничого процесу з постійним і широким використанням нововведень; особливе новаторське, творче поведження суб'єкта, який господарює, його підприємливість, що є рушійною силою економічного прогресу.

Автори справедливо підкреслюють, що саме державі належить провідна роль у формуванні сприятливого економіко-правового середовища для розвитку підприємництва. Малі підприємства об'єктивно за своєю природою, особливо на першому етапі свого розвитку, знаходяться в гірших конкурентних умовах

на ринку в порівнянні з більш великим бізнесом і об'єктивно потребують відповідної підтримки. Тому створення розгорнутої і всебічної системи підтримки малого підприємництва є найважливішою передумовою його успішного розвитку. Найвища ефективність такої системи, як відзначають автори у третьому розділі, може бути досягнута тільки за умов комплексного застосування економічних, організаційних, правових та фінансових механізмів.

Основну ж умову можливості існування підприємництва вчені і практики бачать у створенні дієздатних механізмів розвитку малого підприємництва. Вже таке розуміння суті проблеми дозволяє пояснити важливу особливість застосування сучасних елементів, таких як лізинг, аутсорсінг, франчайзінг.

В індустріально розвинутих країнах малий бізнес є провідним сектором в економіці з ринковими відносинами, що визначається темпами економічного росту, структурою і якістю валового національного продукту. Саме такий сектор економіки створює найбільш ефективну систему відбору талановитих і заповзятливих людей, дозволяє створювати необхідну атмосферу конкуренції, сприяє швидкому вирішенню цілого ряду проблем, що не можуть бути вирішені іншими господарськими структурами. Відмічені тенденції достатньо повно відбиті авторами в четвертому розділі монографії.

Не обминули автори увагою і тенденції формування франчайзингових механізмів стимулювання розвитку малого бізнесу (розділ 5). У монографії ретельно розглянуто теоретичні основи франчайзингових відносин, а також проаналізовано розвиток франчайзінга в Україні, підкреслено перспективи застосування даного інструмента при формуванні регіональної мережі інноваційної підприємницької структури.

Шостий розділ монографії присвячений напрямам подальшого удосконалення системи регулювання розвитку підприємництва за допомогою застосування лізингу як режиму стимулювання інвестиційної діяльності малого і середнього бізнесу. Авторами розглянуто інформаційний аутсорсінг як важливий елемент в системі підтримки малого підприємництва. Позитивним моментом є запропонована оцінка ефек-

тивності заходів з регулювання розвитку малого підприємництва.

Тільки такий підхід може допомогти уникнути значних помилок у процесі створення системи підтримки малого бізнесу, запобігти його «тінізації», гарантувати послідовність її формування і забезпечити практичну реалізацію всіх її елементів, що відзначається авторами в шостій главі.

У той же час слід відмітити, що у розділі 2 доцільним було б запропонувати гнучкі критерії малого підприємництва, які більш повно помічають зміни в цій сфері під впливом технічного прогресу в різних галузях економіки, а також специфічні тенденції і форми розвитку малого і середнього бізнесу в економіці кожного конкретного регіону.

Розділ 5 перевантажено викладом фактичного

матеріалу, який стосується франчайзінгового механізму, тобто системи контрактних відношень, на шкоду висвітленню саме розвитку малого бізнесу за умов використання такої форми діяльності.

Рецензована монографія є ще однією із спроб подати діяльність у малому підприємстві як одну із необхідних форм розвитку економіки сучасної України. У цілому ж монографія «Механізм регулювання розвитку малого підприємництва в Україні» має бути інтересним виданням для працівників сфери управління, науковців, студентів.

В. В. Дементьєв,

*Доктор економічних наук, професор
проректор Донецького національного
технічного університету*